

Turun ja Naantalın satamien yhteisten strategisten tavoitteiden ja yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen

---

Johdanto

Satamien yhteistyön selvittämisestä on keskusteltu useissa eri yhteyksissä, se on kirjattu tavoitteeksi eri asiakirjoihin, ja toimintaympäristön kehitysnäkymät tukevat selvityksen tekemistä.

Lounaisrannikon kilpailukyvyyn edistämiseksi alueen kaupunkien välistä yhteistyötä on lisätty ja keskusteluissa on esitetty myös satamien yhteistyön tiivistämistä. Tätä ennen olisi hyvä selvittää Naantalın ja Turun satamien välisen yhteistyön muodot.

Kaupunkiseutusunnitelmassa satamayhteistyön selvitykseen on kytketty mukaan Raision maankäytön ja yleiskaavasunnittelu. Kaupunkiseutusunnitelman yhteydessä tehtävässä rakennemallityössä satamien toimintaan ei ole otettu kantaa, vaan keskustelu on siltä osin palautettu kaupunkien välille.

Selvityksen tulisi sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin suunnitelmat, joiden molempien tärkeimpänä tavoitteena tulisi olla seudun kilpailukyvyyn edistäminen.

- I. Lyhyen aikavälin suunnitelmassa tulisi tarkastella Turun ja Naantalın satamien kahdenvälistä yhteistyötä mm. palvelukartoituksen ja yhteisten toiminnallisten tekijöiden kautta sekä edunvalvontayhteistyötä valtion investointeihin ja maksuihin liittyen
- II. Pitkän aikavälin suunnitelmassa yhteistyöaluetta tulisi laajentaa maantieteellisesti ja ottaa mukaan mm. seudullinen maankäytön suunnittelu

Satamanpitoon liittyy molemmissa kaupungeissa liiketoiminnan lisäksi merkittäviä elinkeinopoliittisia ja teollisuuspoliittisia intressejä. Turun ja Naantalın satamien kautta kulkee Suomen meriliikenteestä noin 12 %. Satamien liikevaihdot olivat vuonna 2009 Turussa 23,7 ja Naantalissa 7,7 miljoonaa euroa. Liikelyijämät olivat vastaavasti 6,1 ja 3,6 miljoonaa euroa.

Naantalın ja Turun kaupunginhallitusten edustajat, kaupunginjohtajat sekä satamien poliittisen ja toimivan johdon edustajat ovat kokoontuneet 14.2.2011, 14.3.2011 ja 11.4.2011 käsittelemään konkreettista etenemissuunnitelmaa satamien yhteistyön selvittämiseksi.

Etenemissuunnitelma

Selvitystyö jaetaan kolmeen osaan:

- I. Ensimmäisessä vaiheessa analysoidaan kattavasti satamien nykyinen tilanne toimintaympäristön, operatiivisen toiminnan, liikenteen, kilpailutilanteen, organisaatioiden, asiakasprofiilien ja satamien taloudellisten tunnuslukujenkin osalta. Raportissa tarkastellaan laajemmin myös satamien meriliikenteen markkinatilannetta sekä markkinoihin vaikuttavia tekijöitä, kuten satama-alalle tärkeiden teollisuuden alojen ja varustamojen näkymiä. Tarkoituksena on löytää kaikki ne asiat ja osa-alueet, missä yhteistyötä tiivistämällä voidaan saavuttaa toiminnallisia tai taloudellisia etuja. Ensimmäisen vaiheen selvitystyön kustannuksista vastaavat Turun ja Naantalın satamat tasaosuuksin.
- II. Toisessa vaiheessa selvitetään yhteistyössä Raision kaupungin kanssa mahdollisia satama-alueiden maankäyttöön ja liikennejärjestelyjen käytännön toimenpiteisiin liittyviä asioita kuten kaavoituskysymyksiä ja alueen edunvalvontaa, liittyen mm. kaupunkiseudun MAL-aiesopimukseen.
- III. Kolmannessa vaiheessa arvioidaan eri yhteistyömuotojen taloudelliset seuraamukset ja liiketaloudelliset perusteet haasteineen. Tarkempi analyysi tehdään tässä vaiheessa satamien synergiaeduista ja mahdollisesta tiiviimmästä organisatorisesta yhteistyöstä kuten yhteisestä osakeyhtiöstä. Tähän selvitykseen kuuluu myös henkilökohtainen haastattelututkimus, jossa haastatellaan asiantuntijoita, viranomaistahoja, sekä satamien käyttäjiä ja asiakkaita.

Yhteenveto edellisestä

Omistajille kysymys on ennen kaikkea strateginen. Satamien tuloutus omistajilleen on tärkeä tulonlähde. Turun ja Naantalın lisäksi myös Raisiolle maankäytön suunnittelu on erityisen tärkeä kysymys. Satamien käyttäjien, kuten teollisuuden, kaupan, varustamojen ja kuljetusliikkeiden näkemykset on selvityksessä otettava huomioon. Ainakin seuraaviin kysymyksiin tulisi löytää vastauksia:

- Mitkä ovat merkittävimmät tulevat muutokset liiketoimintaympäristössä.
- Toimialan kilpailutilanne ja satamien kilpailuasema.
- Onko satamilla todellisia synergiaetuja.
- Ovatko omistajien strategiset tavoitteet sovitettavissa yhteen.
- Mitkä ovat vaihtoehtoiset mallit yhteistyölle, yhteinen yhtiö vai erillisten yhtiöiden liittoutuma.

- Eri Vaihtoehtojen taloudelliset, verotukselliset ja lainsäädännölliset vaikutukset yhtiölle/yhtiölle ja kaupungeille.

Selvitystyössä apuna tulee käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

Jatkotoimenpiteet ja aikataulu

Edellä mainittujen selvitysten pohjalta kaupungit valmistelevat Turun ja Naantalın satamien yhteistyöhön liittyviä jatkotoimenpiteitä.

Kaupunginhallitusten edustajien, kaupunginjohtajien sekä satamien johdon neuvotteluryhmä jatkaa yhteistyöprosessin ohjausryhmänä. Käytännön valmistelusta ja ensimmäisen vaiheen selvitystyön valvonnasta vastaa kaupunkien ja satamien yhteinen valmistelutyöryhmä.

Ensimmäisen vaiheen selvitystyö aloitetaan kesäkuun alussa 2011. Aikaa selvityksen tekemiseen tulee varata riittävästi ottaen huomioon, että Turussa ja Naantalissa on samanaikaisesti käynnissä kuntalain muutoksen edellyttämä satamien yhtiöittämiseen tähtäävä valmistelutyö. Toinen osa kannattaa käynnistää syksyllä 2011 ja yhdistää selvitys maankäytön suunnittelun kanssa samaan aikatauluun. Kaikkien osa-alueiden osalta jatkotoimenpiteistä voidaan päättää vuoden 2012 kuluessa.